

მილიონ ზარალისთვის, რომელიც ბანკს მათი მოქმედებით მოუვიდათ. სამინისტროს ქაღალდით რომ განვიხილოდეთ წყევლისთვის, მაშინ გამოჩნდება, რომ ძველი გამგეობა მართალი იყო, რომ მტკუანი იყვნენ სწორედ ამა და მის მიერ მიწინააღმდეგენი, მაშინ ხომ სისხლის სამართალზე ლაპარაკი არ შეიძლება...

აი ასე აბუჩად ივლებდნენ ეს ბატონი-ბატონი წყევლის ინტერესებს და თავის მხრის მისალფეთ სავაჭაროებას ბავშვივით ათამაშებდნენ! და ახლა ეს ბატონები ბატონობენ ბანკს, მათ უნდათ აწარი იანაზობით სახელი გაუყვინთონ საკრედიტო დაწესებულებას, მათ ჰგონიათ, რომ სიბრძნე ყოველთვის დაბლული იქნება, რომ ხალხი უფროია, სულ მოკლეა თვალახაზებული იქნება და ვერ შეინიშნება, როგორ მასხარად ივლებენ მას, მის დანახვებში როგორ ცდილობენ ზოგიერთები პირად მიხვების მიღწევას, პირად ანგარიშების გამოსწორებას!

ვინც დაუყვირდება გამგეობის ამ მოქმედებას და გიხსენებს იმას, რასაც ჩვენ ვწერდით ახლანდელ გამგეობისაგან სიმართლის დაზარალების შესახებ, დივიდენდები, რომ მოკვლეობა ახალ გამგეობის წინდაწინვე განზახებული სამოქმედო ტაქტიკა ყოფილა. ხალხს ატყველებდნენ მაშინ, როდესაც პირდაპირად ვილაშქრეს ძველ გამგეობაზე და ხალხს არწმუნებდნენ, არქაეა მათე გამორჩენილ ბანკთან ფული, თორემ დაეკარგებოდა, რადგანაც გამგეობის მიზნით ბანკს დიდი ზარალი მოსიძობა, ხალხს ატყველებდნენ მაშინაც, როცა ზურგს უმაგრებდნენ მათგანობის რევიზორს, ყალბ ცნობებს აძლევენ მას, ამ ყალბ ცნობებზე იყენებდნენ რევიზორის აზრის სახელით აგრესიულად საზოგადოებაში. ხალხს მოტყუებდა და აბუჩად ავლბდა იყო 1904 წლის დეკემბრის ხელშეკრულება, რომლის დეკლარაციის მიხედვითაც ბანკის მართლება და აბუჩად ავლბდა იყო 1904 წლის დეკემბრის ხელშეკრულება, რომლის დეკლარაციის მიხედვითაც ბანკის მართლება და აბუჩად ავლბდა იყო 1904 წლის დეკემბრის ხელშეკრულება...

როდესაც ვეგლია ცოტაოდნით მიზნად დაიჭირდა, ჩვენ შესაძლოა მივხვდეთ დაუპუტუნდელი საქმიანობისაგან და მკითხველს მის შესახებ ვაგვხადათ. იგი ხანატურაგმა ქართულ ენის შესახებ ისეთი სიტყვები წარმოსთქვა, რომელიც ქართველებმა სურვილით შეაფარდებოდნენ. საწყენად მიიღეს ქართველებმა აგრეთვე ის სურვილი, რომელიც იგი ხანატურაგს სომხებისაგან ქართველების „გადაკლავის“ შესახებ უთქვამს.

ჩვენ განვცხადეთ, რომ იგი ხანატურაგის ნადავარაგების ქართველების ეროვნულ საქმედ გახლბა არა ღირს და რომ საწყენად არ უნდა მივიჩნიოთ მის სურვილი „გადაკლავის“ შესახებ, რადგანაც ეს სურვილი სომხების ეკონომიურად გაძლიერების სურვილს ნიშნავს და ასეთივე სურვილი, ქართველებში ეკონომიურად გაძლიერების შესახებ, ყოველ შეგნებულ ქართველს უნდა უღვივდეს გულში, რადგანაც იგი ხალხის ეკონომიურად გაძლიერებისათვის აუცილებელია.

ამწარიად ჩვენ გვინდობდა, რომ კერძო ადამიანზე საზოგადოებას თავის ყურადღებობა არ დაუხარავს და იგი საზოგადოებრივებისთვის, ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებისათვის მიეძქვა.

ჩვენ ვამბობდით და არ გვეშინია ახლაც ვამბობდით, რომ ის განაწილა, რომელიც ერთი კაცის ვარგეში ატყუებს, ქართველების ეროვნულ საქმეს ზურგს უმაგრებს, რომ ამ განაწილებით ის საქმე შეზღუდული არ გაქცევდება. საქმის გასაკეთებლად საქარია სულდა კერძო შეზღუდვაში საზოგადოებრივი მოვლენის აღმოჩენა და ამ საზოგადოებრივი მოვლენისთან ბრძოლა.

დიდ შეცდომად ჩავეთვალეს ზოგიერთებმა ჩვენ შეზღუდვა, მაგრამ ვიტყვი მაინც, რომ არ შეგვიძლია საზოგადოებრივი მოქმედება მიეცი იმას, რომელიც ერთი ადამიანი, თუნდ განუთის რედაქტორიც რომ იყოს, კერძო ლაპარაკში იტყოს სამდე. მთი უფრო მსაზრო, ისადაც სიტყვა-პასუხი ხშირად შეტანილია უხეშად და საჩივრითა. ისევე ეს სიტყვები იგი ხანატურაგს სხვავან ან სხვა დროს რომ ეთქვა.—სომხების კრებაზე, საზოგადოებრივი მოლაპარაკების დროს, მას ვისამართლებელი საბუთი არ ექნებოდა... მასში ნათქვამი ყოველი სიტყვა განუთებოდა ით უფროდ, სრული დარწმუნებით ივართ, რომ იგი ხანატურაგზე ერთად სამბატენიო ბოძებ მისაკრები განბლებოდა ბევრი ისეთი პირი, რომელიც ახლა ვამბობთ აგრებს მას და რომელიც ჩვენს სიტყვებს, რომ არ ღირს ამაზე ასეთ ყურადღების მიქცევა, შეცდომად ტყულობს.

ჩვენ გვინდობდა ამ კერძო შეზღუდვით გვესარგებოდა, რომ საზოგადოების ყურადღება მიგვექცია არა მისთვის, არამედ საზოგადოებრივებისთვის, რომლის გაძლიერება უფრო სარგებელია ჩვენთვის, თუ გინდა ჩვენი სახელი დედამიწის სურვილად არ აღივარდეს.

თუ არადა ამ კრებაზე ბანკის მდგომარეობას ვეცნონ, ეს განცხობა არც ისეთი მწილია, რომ „ას განსაკუთრებულ კომისიები სჭირდეს. რომ ამ კომისიებმა თეგონი იველიონ საქმე—ახლავ, რაც შეიძლება უფრო მალე უნდა მოწყობს კრება, რადგანაც ახლავ, რაც შეიძლება უფრო მალე უნდა ეწელოს საქმეს. უკუგობდ საქმე არ გამოპარუნდება...

კ. თუმანიშვილი.

ჩემი დღიური

იგი ხანატურაგის სახელის ვარგეში გაზაღებული საზოგადოებრივი ცოტაოდნით მიეყენა, —ამ პოლიტიკაში ჩვენმა ვარგემა ზოგიერთ ვახსენს ჩვენ შესახებ მწარე საყვედურები გამოათქმევინა: ზოგიერთები მოვიხსენებდნენ გვერამებზე, ზოგიერთები კიდევ სხვა ბრალს გვედებენ, მაგრამ რას, ამის საჯაროს გამოთქმა სჭირდებოდა არა სცნეს.

ახლა, როდესაც ყველა ცოტაოდნით მიზნად დაიჭირდა, ჩვენ შესაძლოა მივხვდეთ დაუპუტუნდელი საქმიანობისაგან და მკითხველს მის შესახებ ვაგვხადათ. იგი ხანატურაგმა ქართულ ენის შესახებ ისეთი სიტყვები წარმოსთქვა, რომელიც ქართველებმა სურვილით შეაფარდებოდნენ. საწყენად მიიღეს ქართველებმა აგრეთვე ის სურვილი, რომელიც იგი ხანატურაგს სომხებისაგან ქართველების „გადაკლავის“ შესახებ უთქვამს.

ჩვენ განვცხადეთ, რომ იგი ხანატურაგის ნადავარაგების ქართველების ეროვნულ საქმედ გახლბა არა ღირს და რომ საწყენად არ უნდა მივიჩნიოთ მის სურვილი „გადაკლავის“ შესახებ, რადგანაც ეს სურვილი სომხების ეკონომიურად გაძლიერების სურვილს ნიშნავს და ასეთივე სურვილი, ქართველებში ეკონომიურად გაძლიერების შესახებ, ყოველ შეგნებულ ქართველს უნდა უღვივდეს გულში, რადგანაც იგი ხალხის ეკონომიურად გაძლიერებისათვის აუცილებელია.

ამწარიად ჩვენ გვინდობდა, რომ კერძო ადამიანზე საზოგადოებას თავის ყურადღებობა არ დაუხარავს და იგი საზოგადოებრივებისთვის, ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებისათვის მიეძქვა.

ჩვენ ვამბობდით და არ გვეშინია ახლაც ვამბობდით, რომ ის განაწილა, რომელიც ერთი კაცის ვარგეში ატყუებს, ქართველების ეროვნულ საქმეს ზურგს უმაგრებს, რომ ამ განაწილებით ის საქმე შეზღუდული არ გაქცევდება. საქმის გასაკეთებლად საქარია სულდა კერძო შეზღუდვაში საზოგადოებრივი მოვლენის აღმოჩენა და ამ საზოგადოებრივი მოვლენისთან ბრძოლა.

დიდ შეცდომად ჩავეთვალეს ზოგიერთებმა ჩვენ შეზღუდვა, მაგრამ ვიტყვი მაინც, რომ არ შეგვიძლია საზოგადოებრივი მოქმედება მიეცი იმას, რომელიც ერთი ადამიანი, თუნდ განუთის რედაქტორიც რომ იყოს, კერძო ლაპარაკში იტყოს სამდე. მთი უფრო მსაზრო, ისადაც სიტყვა-პასუხი ხშირად შეტანილია უხეშად და საჩივრითა. ისევე ეს სიტყვები იგი ხანატურაგს სხვავან ან სხვა დროს რომ ეთქვა.—სომხების კრებაზე, საზოგადოებრივი მოლაპარაკების დროს, მას ვისამართლებელი საბუთი არ ექნებოდა... მასში ნათქვამი ყოველი სიტყვა განუთებოდა ით უფროდ, სრული დარწმუნებით ივართ, რომ იგი ხანატურაგზე ერთად სამბატენიო ბოძებ მისაკრები განბლებოდა ბევრი ისეთი პირი, რომელიც ახლა ვამბობთ აგრებს მას და რომელიც ჩვენს სიტყვებს, რომ არ ღირს ამაზე ასეთ ყურადღების მიქცევა, შეცდომად ტყულობს.

ჩვენ გვინდობდა ამ კერძო შეზღუდვით გვესარგებოდა, რომ საზოგადოების ყურადღება მიგვექცია არა მისთვის, არამედ საზოგადოებრივებისთვის, რომლის გაძლიერება უფრო სარგებელია ჩვენთვის, თუ გინდა ჩვენი სახელი დედამიწის სურვილად არ აღივარდეს.

ეს საკითხი—ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებისათვის საზომიანობა. ჩვენ ვამბობთ, რომ ყოველი სომხები ცდილობს რომის ეკონომიურად გაძლიერებას, რომ ყოველი შეგნებულ ქართველს ვინდობდა ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებას ვცადოს.

ჩვენმა აზრმა სიტყვის „შეგნებულ“

კითხვით ნიშანი დაუსვა, ალბათ ჰგონია, რომ შეგნებულ ქართველებს ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებას არ უნდა ცდილობდნენ. ავი არ ცდილობენ კიდევ ამას ჩვენებური სოციალდემოკრატები, ალბათ მართალი შეგნებულად არღვევენ და ბიუს ლიბრან ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებას ჩვენებური „შეგნებულ“ ახსანავები, — ამით ნიშნულად მტრობას უწევენ ისედაც სხვა და სხვა მტრისაგან აწიოკებულ ჩვენს საყოფად ქვეყანას!

ფაქტია, რომ სომხები სომხის ეკონომიურად გაძლიერებას ცდილობს, ამას მოწმობს იგი ხანატურაგის საღვეგრძელოც. სომხები სომხებიან ცდილობს იეპრად, სომხები სომხებს იყენებს საქმეში, სომხები სომხებს უწყობს ხელს და ფხვზე აყენებს... ჩვენი „შეგნებულ“ ახსანავებმა—კი ცდილობენ ისარგებლონ ქართველების კეთილი გულით და ქართველების ჩანჩინებენ.—შენ ამავე გზას თუ დაადგები და ქართველების ეკონომიურად გაძლიერებაზე უნდა ბრუნავს. შენთვის სულ ერთი უნდა იყოს სომხები, ქართველი და ყოველივე სხვა ეროვნების წარმომადგენელიც. ამიტომ ხედა, რომ ხშირად ქართველი სომხებს უწყობს ხელს, სომხებიან ვაჭრობს, ქართველები განწე სტრევებს და მასთან განსაკუთრებით საქმის დაქერას ერთდება.—შოგინ სტრებოა არ ჩამოპარებოდა.

ამწარიად სომხებიან სომხებს ვაჭრობს და ქართველებს, ქართველებთან კი მხოლოდ ერთი ნაწილი ქართველებისა, სომხებს ხელს უწყობს და ფხვზე აყენებს როგორც სომხები ისე ქართველებს, ქართველებს კი მხოლოდ ერთი ნაწილი ქართველებისა.

ამიტომ ქართველი ყოველთვის სომხებზე უფრო სუსტი გამოდის ეკონომიურად და მასთან ეკონომიურ ბრძოლის გაწევის ვერ ახერხებს.

ჩვენ ამით სომხების მტრობას კი არ ვღაღადებთ, არა! პირიქით ჩვენი აზრით ბევრი რამ გვაქვს სომხებისაგან სავსე, მაგრამ გვეგონია, რომ ეს საერთო საქმე უფრო ადვილად გაკეთდება, როდესაც ჩვენც, ქართველებს, ეკონომიურად ძლიერნი ვიქმნებთ და ამიტომ ვინდა ეს ძლიერება.

ადგილობრივ განვთვებს იგი. ხანატურაგისგან ნათქვამი ასე რომ ესარგებოდა, ქართველების გამოფხიზლებას და მთი ეკონომიურად განვივარების გაზაზე დღგობას უფრო შეუწყობდნენ ხელს, ვიდრე საკითხის განკერძობით და მთელი ყურადღების მხოლოდ იგი ხანატურაგზე მიქცეული... ავექ აღნიშნავთ, რომ „საკავაშიე“, შეგნებულ ინციდენტზე რაც დაიბეჭდა ადგილობრივ სხვა და სხვა გაზეთში, ყველაფერი გადაბეჭდა და გადათარგმნა, გადაბეჭდა და თავის მკითხველებს ვაყენო ის, რაც „ეფრემის“ საწინააღმდეგოდ დაიბეჭდა ქართულ პარტისაში, ის კი დაუმბოლა თავის მკითხველებს, თუ რა სოციალიზმი და ამწარიად „ეფრემის“ აზრი თავის მკითხველებს არ გაავრბინა. წარმოადგინეთ, რუსესი ეკვიპისა და აგლოს კავებას აზრით კი უფრო საყურადღებოდ მიუჩნევია, —ამ განვთვება მის აზრით იგი ხანატურაგის შესახებ „საკავაშიე“—ში სრულად იყო გადამბეჭდილი...

ვენ. ნინოშვილის ვარაუდგებები 15 წლის თავზე ტყუილისში პანაშვილი დადახადეს. აღსანიშნავია ქართველ საზოგადოების ერთი ნაწილის შეცდილობა ნინოშვილი შრომად კლასის საკუთრებად ვახადონ. იმდენად განუთვარებელი და ვაყურადღებელია დღგდის ამ კლასის ზოგიერთი წარმომადგენელი, რომ აცხადებდა გედევივილის ნინოშვილის შესახებ ლექიაზე არ წავიდ, მას ბურჟუაზი, თუ დესწარწიკ, საიუბილეო კომიტეტში ხამ მართლად არ მოქცეულია „საკავაშიეს“ რედაქტორი, რომელიც ბურჟუაზი ბომბე ჰგონია. ამწარიად ცდილობდნენ ამ თემატიკისთვის განსაკუთრებული პროლეტარიული ხასიათი მიეცათ, ახლა კი, როცა ზოგიერთი ბურჟუა ვანწე გაუღდა იუბილეს, ბაზი მოიღი და აცხადებენ „ეფრემი“ და სხვა განვთვები ნინოშვილის ვარაუდგებების 15 წლის იუბილესში არავითარი მონაწილეობა არ მიიღეს!..

ერთი კი არის საკვირველი,—დღევანდელ ნომერში მოთავსებული გვაქვს კორესპონდენტი ათ ხონდინ. სადაც სწერია,

რომ ხალხი სრულდებოთ არ იცნობს ნინოშვილს, რომ ხალხში კითხულობდნენ ეს ნინოშვილი ვილა არისა, რომ მხოლოდ ინტელგენტებს და ისიც ზოგიერთებს ჰქონიათ წაითხული ნინოშვილის ნაწარმოები... ჩვენ არ ვინდა ნინოშვილის დაქცეობა, მისი ჩვენი დიდ პატივსაც ვცემთ, მაგრამ გვეგონია, რომ მის პროლეტარიატის საკუთრებად გამოცხადება ერთი რამ შეცდომანა და მერეოე კი თვით მის სახელისათვის არ ვარგავა...

მეთელაყური.

ჩისტვის მიყვარხარ?

(სონეტ)

ასე მწერდაყვე, თაყ-დაყვეყვეთ, განძინა მღვეღვენი, დაგულ-დასწავრა. ასე უსამობა, უწყაგვედ, ცხნებოთ ჩემო დაძაწო! ამახსენ—მათხარა! მასთვის გადმუხევე, მასთვის მიყვარხარა? როს შენს ახლბო ვარ და ვამეჭ შენს ხმს, ესტრებო ხასობი, ბედაიერ წამით... და მშორდ დაუკვე შენს ხეჭეჭ თმს. აქ ვგანძინა ჟოჯოჯოჟი, სადაც შენ ხარ... რე დაყვე... მასთვის მიყვარხარა? ***

მოს შენს ახლბო ვარ და ვამეჭ შენს ხმს, ესტრებო ხასობი, ბედაიერ წამით... და მშორდ დაუკვე შენს ხეჭეჭ თმს. აქ ვგანძინა ჟოჯოჯოჟი, სადაც შენ ხარ... რე დაყვე... მასთვის მიყვარხარა? ***

სტრეფიკე, სტრეფიკე, მაგრამ აბადაძო! სტრეფიკე მტრეფიკე, ჩემო საგველო... სტრეფიკე, თანეგე, დაზო, ვანამო... ჩემს სტრეფიკედა დად გაჩენაღარ? შენ კახეგაჯე... მასთვის მიყვარხარა? ***

ჩემო სუვედაჯე მე მშორდ ესტრეფიკე, მათვამ გრეფაქ გსარქე, ვედარდ შენს აჯეს... მათვამ მანდაღს, ვატანჯეფიკე: თუ რატომ? ან რატომ მიჯეხა შენ ხაღე?... მე თვათ ან ვიკე... მასთვის მიყვარხარა? ***

ი. გრიშვილი

დაბა-სოფელში

ბონი. აქ როგორც იქნა მოახერხეს თეატრის მოწყობა: ბაზარში კ. რუხაძის დუქანი იქიარებეს 150 მან. წელიწადში. მართალია, ეს შრომა დიდი არ არის, მაგრამ სულ არაოპობას ესტე სჯობია. ახლა სტენის მოყვარე მართებთ მტყაღანდებოდა, რომ კარგად მომზადდენ ხოლო წარმოადგინეს სურვილი ხალხში დატრბადენ გულგობრობა არ გაპიჩინოს და წარმოდგენებზე ხშირად სიარულით ადგილობრივ სტენის აყვავებას ხელი შეუწყოს. ეს ასეე მოხდება, თუ სტენის მოყვარენი ახალ ახალ ჰიქებს დასდამავენ.

ე. ნინოშვილის ვარაუდგებების 15 წლის თავზე ხონდინება გადახადეს პანაშვილი. ღილის და ვაკის დღესასწაულებში ამათვამ ვამცინი ხალხი ახლა ხალხში-მხარდა კითხულობდა, ეს ნინოშვილი ვილა არისა.—სწინ ნინოშვილის ნანახავოდ არ იცნობს ხალხი, არ იცნობს. არც მის პირადგებას და არც მის ნაწერელად მოღვაწეობას. თუ იცნობდა ნინოშვილს ქვემო იმერეთში, ისევე ინტელიგენტები. საჭირო იყო ამ შჭერლის ზოგიერთი ნაწარმოები მიხედ ვავრცელებულიყო აქაურ სოფლებში.

ე. ვამეგრე. საზოგადოების აქაური განყოფილება სტეკეო საღამოს მართავს.—სალიტერატურა საღამოს სტეკეო არჩევენ ალბად, იმტომ, რომ ბუნების ბობოლეები ცეკვას უფრო მიზღვევენ. სასურველი იქნებოდა, რომ ამ ვანყოფილების გამგებმა ვაჭრებისა და აქაური მტკობრებისათვის ჩამოვილი და ყველასთვის წვერობა ეთხოვა, საზოგადოებრივი სწვენება ჩვენში ნაკლებად არის ვაჭრულეული და ფული ნაკლებად შემობრ.

ვინმე იმერელი

სოფ. რუხი (ქართლი). აქეთქენ ხალხი დიდ ვაჭრებში ჩავარდნილი მოსალოდობის გამო. მომაველში კი ეკონომიურად ხელი გაღორღერება მოსალოდნელია იმის გამო, რომ სოფელდება ხეხილის მოწეებას მოჰქიდეს ხელი. ეს საქმე მომგებიანი გამოდგა ფრიდონის, ავსარქისონის და ცეკვეცილის ხელში, მომგებიანი გამოდგენ იგი ალბად სოფლებების ხელშიც. ხალხს ფული

უქრის, კრედიტი არსიად არის, სასაქმის ბანკებმა აქ წინეთ ვერ იხერს და ახლა მათზე გულგადებით ხალხი. სოფელად ვცალივა.

ახალიციკე. 3-4 წელიწადია, რაც ვაჭრების წყალბინება ხალხი მეტად ვაჭრებში ჩავარდნილა. ჩხრევა-დაპატიმრება ვახშირდა. იქებენ ქუფრა სომახებს. კაცის ყველამაც იჩინა თავი. ადგილობრივი კლამაინებში მჭიჭათან სკოლას აარსებენ, ჯერ შენობას ავებენ,—ამ სკოლაში ქართველ მამადინების შეილებს უნდა ასწავლონ.—ახალიციკის მახლობელი ტყეები იწვის.

განკეა. ადგილობრივ სატუსალაში 496 კაცი დაქტრბილა.—ავარქალო ყველას ადმინისტრატულად გადასახლდებოდა-თავის ნებთ მინ დაბრუნებულ პირთა ხასლში მიღება. დასჯა 3 თვე ციხე ან 3000 მან. ვარობა.

აზანია (სოხუმის ოლქი). 1902 წ. აქ განდაიცვალა ერთი ღღის მოსავი ბერძენი—იორჟე ლახაზილი. ვარდაცვალებული აქვე დაასაფლავეს და იგი ყველას მალე გადაიწვიდა. წრეულს მარტო ხმა ვაგვეტავდა, რომ ლახაზილი ბეგის ეწვეება სიხარში და სთხოვს, გულიდან მიწა მომპოვროთო. მართლაც მისი სავლავი ვათხარეს, ცხედარი სრულიად გაწრწილი აღმოჩნდა, გული კი ძველი იყო. ეს გული გომთხრებდება ერთმანეთში განიწვილეს, ერთი ნაწილი ქტიოვს ცეროკო. რამდენიმე ღღის შედგენ ლახაზილი ისევე გამოცხადება სიხარში იქაურებს და უთქვამს, ჩემი გული ისევე მიწას მიამარტოთო.—ყველამ ეს ბრძანება მერე დღესვე შესრულა. ცოცხა ხნის შემდეგ ერთ ავღმყოფე კალს გამოცხადება ლახაზილი და უთხრა, ჩემ საფლავზე პირი მოიპიწო. ქალმა შესრულა ეს რჩევა და განიწვირა. მას შემდეგ აუარებელი ხალხი მოაწედა ლახაზილის საფლავს, ყველას ვანკურენბა უნდობა.—გუბერნატორმა ბრძანება გაცხადა, საფლავის ვამთხრებელი პასუხსგებაში მიეცათ და დასჯათ აგრეთვე ისინი, ვინც კრუ ხნებთი ლახაზილის სიწმინდის შესახებ ხალხის მოტყუებებს ცდილობდა.

ქუთაისი. თვალ-აზნაურობის წინამძღობმა ნამესტრის წინაშე შეაფდგობლობა აღძრა იმის შესახებ, რომ არჩვენებია ახლა წლის შესახებლის გადღილეს. მიზეზი საარჩვენო სიგების უყვარისობა.

თელავი. აქაური საქმეები აწეწილია, 15 ხმოსანში ქალაქს მხოლოდ 7 შერჩა, დანარჩენებს ხმოსანზე უარი ვანცხადღეს. ამ 7 კაცში ერთი ქალაქის მოურავის თანამდებობას ასრულებს, მერეოე მის თანაშემწეობას. დარჩა 5 კაცი, ეს რიცხვი კანონის ძალით საქმარის არ არის საქმის გადასწვეტება. ამიტომ ყველა საქმეს თვით მოურავი სწევტავს,—გუბერნატორის ვანკარგულების თანახმად ახლეთ ხმოსანს აზრთ დამატებით მიხედ ვახვებება მას. ხმოსანის ახალი არჩვენები იენის 27-სთვის არის და ნინოშვილი.—კლამა თითქმის ყველა ვენახი და ხეხილი წაახადნა თელავში და კულტურალურში, ზარალი 10000 მანეთზე მეტია.

ჭ ა თ უ რ ბ

საუბრობითო ბანკის კრება.

ჩემმეტე ამ თვეს ქ. თურაში ადგილობრივ საუბრობითო ბანკის კრება შესტედა. ამ კრებაზე თვე იჩინა ერთგვარმა „მოპოზიციამ“—ომელსდე ქიათურაში კარგად ცნობილი ფ. დარჩა მეთაურობდა. ამ „მოპოზიციას“ დიდ მზადებად ჰქონია კრებამდის, ეგონა კიდევ ჩემსას ადგილი ვაგვიტარო.—მაგრამ ანგარიში მოსტყუვდა, კუბის უმეტესობამ მისი მომხრეობა არ მოსთხოვა...

ბანკს წრეულს მოგება რვას მანეთზე მეტი დარჩენია, რიცე.—შევიქის ოპერაციების შეშტორება რომ მიგილოთ მვედველობაში.—არც ისე მცირეა.

ფ. დარჩამ კრებაზე კრება ამაშქეფა, ბანკის თავმჯდომარეს—შეწარე საყვედურებით მიმართა,—რა არ სთქვა, რა არ დაბარბოდა, შევიქის მოსთხოვების მტარით კი დაუბანა. მისი მიზეზით ჩვენმა წრემ შევიქე ვერ ვაყიდაო. ეს ბრალდება ფაქტების დასახლებით ადგილად დარღვივა კრება ამაშქეფა.

ფ. დარჩია და მისი თანამოაზრეები კრება ამაშქეფა და გამგეობას უშოქე ელა

ბაში ბრალს სდებდენ, — ეს ბრალდება დაარღვეს თვით კრება ამაშივე და ილ. კაკაბაძემაც.

ამის შემდეგ ცხადი იყო, რომ „ოპოზიციის“ თავისი ვერ გაიტანა და მართლაც მომავალი წლის ხარჯთ-ღარისცემა საზოგადო კრებამ დიდის უმეტესობით დაამტკიცა, რის შემდეგ მ.ბ. ფილიპე დარჩა, ალ. გამარეკელი და მათი ამაღლი ნელა ნელა გავიდნენ კრებიდან და ბოლოში და მოქედნად თავიანთ მოწინააღმდეგეებს დაუტოვეს.

ბანკს კითხულობენ გიგანდ აქვს მ. ბილიონ ფრანკზე „ვიგო-ქა“ და ამ გიგანოში 90,000 მანეთისა აქვს გატეხული. ეს ფული ამანარიად სრული უზრუნველყოფისა და რამდენიმე თვეში ო.უ. გაციუნდა ქვე, ბანკს დიდი სარგებლობა ექნება.

ჭიათურის მეთვალყურე.

ბ ა ბ დ ი ა ვ რ ა დ ი ა

„მოსავალი“ (სამეურნეო ჟურნალი). ჩვენი ქვეყანა სოფლის მეურნეობით ქვევდება, ჩვენში ჯერ იმდენად არ არის კარგად და მრავალფეროვნად, რომ ხალხს თავისი დიდი რაოდენობა აქ იზოვონ, — ამიტომ, ხალხის კეთილდღეობა თუ გვიწინდება, აუცილებლად მოგვეთხოვება ჩვენში სოფლის მეურნეობის განვითარებაზე მუდმივი ზრუნვა. ეს ზრუნვა გამოიხატება არა მარტო იმაში, რომ სოფლის მეურნეს მეტი მიწა-ადგილი მიეცეთ, რომ ჩამოგვაროთ მის მიწის მებატონე და მიწის იჯარით გამტეხი მესაკუთრე, არა მარტო იმაში, რომ მიწის მფლობელობის წესი შეეცვალოს, საჭიროა თვით სოფლის მეურნეობაში მამა-პაპით დამკვიდრებულ წესების შეცვლა, მიწის უკეთესი მოვლა, უკეთესი სამეურნეო იარაღები, სამეურნეო ცოდნა, რომლის საშუალებით მიწის მომუშავეს შეუძლია მეტი მოსავალი მოიყვანოს, მეტი ნაყოფი ნახოს.

როდესაც მგ. სხვა და ხვა სწულდება ჩვენში ვაზი გახამო და გაფუჭა, ცოდნა რომ არ ყოფილიყო, ამერიკულ ვაზს ვერ შემოვიღებდით. ცოდნას მოკლებული მეურნე რიგანდ ღვინოს ვერ დააყენებს, ღვინოს რიგანდ ვერ შეინახავს. ცოდნა საჭიროა იმისთვის, რომ აღამაზნა ახალი რომელიმე მცენარეულობა დასთესოს, ხრიკი და უფარვის ადგილებშიც მოიყვანოს სასარგებლო რამ; ამითი თავის თავს და მთელ ხალხსაც სარგებლობა მოუტანოს.

სწორედ ამ სამეურნეო ცოდნის გავრცელების მხრივ ჩვენში სოფელი მეტად სავალალო მდგომარეობაში ჩავარდნილია. ცოდნა, სამეურნეო ცოდნა არ არის სოფლად და ამიტომ სოფელი ღარიბდება და თავს ვერ იკვებებს.

ამ ნაკლის შევსება არის საჭირო და სწორედ ამ ნაკლის შევსებას ცდილობს ახალი ჟურნალი „მოსავალი“, რომელიც კვირაში ერთხელ უნდა გამოვიდეს და ფასი ყველასათვის მტკიცად ხელ მიასწავლია.

სამეურნეო, ვერ ვიტყვი, რომ ეს პირველი ნომერი სრულად აკმაყოფილებდეს ხსენებულ მოთხოვნებს, — საზოგადო შენიშვნები დიდ სარგებლობას ვერ მოუტანს სოფლის მეურნეს; მაშალის წერილი მამ რითი მოგონა ზოგიერთს, არ ვიცით, — სოფელს პრაქტიკული ცოდნა სჭირია, სოფლად გამოსაყენებელი და არა სალიტერატურო ნაწარმოები.

უფრო საყურადღებო ჩვენ გვეგონა ბ. ავერკინის წერილი, საყურადღებო წერილებს გვირდება შემდგომისთვის ბ. მკელდოშვილი, კარგია ბ. ნახუცრიშვილის შენიშვნები მეურნეობის მტკიცების შესახებ, — საჭიროა და სასარგებლო განყოფილება „კითხვა-პასუხი“ და „საყურადღებო ცნობები“.

იყოს და ამ მიზნის მიღწევა სწორედ ამნაირ ცნობების მიწოდებით არის შესაძლო.

იოვანე ბოლნელის ქადაგებანი (შე X სვე.)

იოვანე ბოლნელი ანუ ბოლნისის ეპისკოპოსი ცხოვრობდა მეათე საუკუნეში. იგი ფრიად განათლებული კაცყოფილი და მკვერმეტყველი მქადაგებელი. ხელთ გვაქვს მისი შვიდი ქადაგებანი. ეს ქადაგებანი შეუნახავს მეათე საუკუნისვე კრებულს (№ 95), რომელიც მკვიდრ ტექსტზე დაწერილია და, თუმცა აქა-იქ დაკლებულია, მაინც უსაზიზარ წიგნს წარმოადგენს: 659 ფურცლიანია და 50,7/8 გარანქას იწონს. 200—300 ხბო მაინც უნდა დავკლათ მისთვის ეტრატის შესამადგებლად. წიგნი გადაწერილია აჭარა-ქლარჯეთის დიდებულ ოჯახში — შანსადს. მისი გადაწერისა გამრეველ პატარაია, ჩინებული კალიგრაფიისი მეათე საუკუნისა. მისი ხელითვე გადაწერილია კიდევ წიგნი — 2 სახარება და 1 გულანი (№ 144), რომელიც იმავე ბოლნელის ქადაგებით იწიყება. ჩვენი კრებულის (№ 95) გადაწერის პატარაია იხსენიებს თავისი შემწეობით.

გაბრიელ მსკველი *) და გაბრიელ სორგია დიდ დამძღვრებანი. ოდეს მიპირდის, მათ მივართი, პური მიკან. იოვანე ბოლნელის ქადაგებით იწიყება. ჩვენი კრებულის (№ 95) გადაწერის პატარაია იხსენიებს თავისი შემწეობით.

კრებული ოსმალთ ტყვეობაშიაც ყოფილა და იქიდან გამოესყიდა მარიამ დედოფალს, როსტომ მეფის (ქ 1658 წ.) მუდღელს.

ჩვენ ხელშეწყობა პატრონმა დანიის ასულმა დედოფალთ დედოფალმა მარიამ ესე წიგნი ურუმთი ქვეყნიდან გამოიხსენს და გაეახლე დაწილი და წამდარი (გვ. 102).

ეს მარიამ დედოფალი, დიდი მფარველი ქართულ მწერლობის და მწიგნობრობისა, იყო ასული მანუჩარ დიდიანისა და პირველად სვიმონ გურიელზე გახსოვნილიყო. გუბიაში რომ დაქვრივდა, ქართლს გამოთხოვდა.

იოვანე ბოლნელის ქადაგებანი თემები:

- ა. ფარისევლის მისთვის და დედაკაცის მისთვის, რომელმან სჯიო ნელსახებელი უფალსა (ლუკა, 7, 36—50).
- ბ. ეკრატელის ქველის საქმესა თქუნსა (მათე 6, 1).
- გ. ასთა მათ ცხოვართა იგავისთვის (ლუკა 15, 4).
- დ. ფარისევლის მისთვის და მეზურისა (ლუკა 18, 10—14).
- ე. მისთვის, რომელი იგი შევარდა ხელთა ვაზაკთასა და იწყულა (ლუკა 10, 30—37).
- ვ. მდიდრისათვის და დაჯდომისათვის ოფლისა კიკურისა ზედა და შესლოვისათვის იერუსალიმსა და შესხისათვის ერმათიასა (მათე, 21, 1—16).

ყველა ქადაგება დიდის ხელოვნებით შედგენილია. ენა, შედარებით, ადვილ გასაგებია. შინაარსი მსმენელთაში განსუსაზღვრელ სიყვარულით აღზაბებულია. ერთ ქადაგებაში ამ სიტყვებით აღაფრთოვანებს მსმენელს (გვ. 492): ჩვენდა ჯერ არს განღვივებდა ძილი საგან მძრად!

ჩვენდა ჯერ არს ზე-აღდგომად გულს მოღვინდ!

ჩვენდა ჯერ არს წარმართებად მხურვალედ!

ჩვენი მკვერმეტყველი მქადაგებელი სწორად ცალკე სიტყვებსაც უხსნის თავის მრევლს. მაგალითებზე, პირველს ქადაგებაში იგი უხვად ჩერდება და კითხვებზე მსმენელს: „რამე არს სახუგრე ანუ რამე არს მუხუგრე“? და მერე თვითონვე განაგრძობს: „მუხუგრე არს მუხუგრე, ხოლო სახუგრე — ადგაი, სიდა ბაქსა უფოფა“. (მეცხრე საუკუნის სახარებაში (№ 98) „სახუგრე“-ს მაგიერ სწერია „სახუგრელი“).

ქადაგებებში ტექსტები მრავალგან გვეხდება და ეს ტექსტები სწორად განსხვავდებიან მეათე საუკუნის და ბექტურ სახარებათა ტექსტისაგან. ოროდღე მადალითი.

ი. ბოლნელი ურბნისის სახ.

ფარისევრი ძნიად შევიდენ სასუფეველსა ცათასა (ლუკა, 18, 24).

უადვილეს არს ზომთ საბელი განსვლად ხურელსა ნე-მისისა, ვიდრე მადიარისა სასუფეველსა ლუთისასა შესასა (ლ. 18, 25).

იგივე მუხლი გვხვდება მათეშიც (12, 24) და მარკოშიც (10, 25). ძველ ქართულ სახარებებში ყველგან გვხვდება „მანქანის საბელი“, მხოლოდ ქანისაში მარკოზის სახარების მთელი მე-25-ე მუხლი არ არის. „მანქანის საბელი“ და „ზომთ საბელის“ მაგიერ ბერძნულში (ტიმონდროფისულსა და ბექტურში), ლათინურში (მეხას ვაიოკ.), სომხურში (843 წელს და ბექტ.) და ქართულ ბექტურში გვხვდება აქვამი. „უადვილეს არს აქლემი განსვლად...“ და სს.

ი. ბოლნელის ქადაგებანი გადმოგწერეთ და დასაბეჭდეთ დავიძაღვით, რაიც შეხდება თვით ბოლნისის ანუ ბოლნისის სიონს, იგი, როგორც გვაუწყებს მატიაზი, ავტოლია რანის ერისთავის ბარბაზონის ასულის სანდუტისაგან, მირდატ მეფის მეუღლისა მე V საუკუნეში. ტუთის სიონსა 60 ვერსით და დღეს მდ. მანვიგის ტრტ ფოლადაურზე გუშაბით არა აქვს. მისი სურათი მოდგენა მკვლევარისთვისაა. მისი შინაგანი მოუხატუნიება იქ. ნიკოლოზს, მუხრან ბატონის ბაგრატიანს. 1749 წელს აქ მიტროპოლიტად იჯდა ცნობილი მოღვაწე ტიპოთე, დღეს ბოლნისის სომხების მფლობელობაშია. არც ვექტურები მათ. იგინი არა გვანაზ ბედოვლათ ქართველებს. იგინი არა თუ მარტო საკუთარს, არამედ უნატრონდ დარჩენილ სხვისსაც კარგად პატრონობენ.

იქ, სადაც მეათე საუკუნეში ჰქუდა იოანე ბოლნელის მკვერმეტყველები, დღეს

უტეხო ხმა და ჰანგი მოისმის. სხვის ბეგისაც მოველოდეთ ჩვენის დოკუაბიოზით.

მ. ჯანაშვილი.

თეატრი

ქართული თეატრი. — კვირას, 17 მის ქართულ მსახიობთა ამანაგობამ წარმოადგინა სუმბათაშვილის „ლალიტი“, საერთოთ პიესამ სუსტად ჩაიარა (თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ვ. გულის, შალიკაშვილის (!) და კ. მესხის) წინაბის როლის ასრულებდა ახალგაზდა მსახიობი — ქალი 5. დღითაშვილი და, სიმართლედ უნდა ვთქვათ, რომ უფრო მეტს მოველოდით. კარგი იყო მხოლოდ უკანასკნელ მოქმედებაში. დანარჩენ მოქმედებებში კი რაღაცა უფუნებოდ თავაშობდა. როგორც ყოველთვის ვ. გუნიამ ცხლაც გრძობიერად შესარულა ითარბების როლი. პასუხ-საგებ როლებში გამოვიდნენ შ. საფაროვი, (მესს), მ. მატიაშვილი, (დოთი) პ. დადუბე, (საბა-ბერი) შ. ბერივე, (ერეკლე) და ყარა-უსუფის როლის აღმსრულებელი (გვარი ვერ გავიგეთ, რადგან პროგრამაში არ იყო მოხსენებული თუ ვინ ასრულებდა ხსენებულ როლს. აგრეთვე არ ეწეოდა ზოგი ერთი მოქმედი პირი, არ ვიცოდა მოსაზრებით... იქნება დააიწყებდა?!?!)

საფაროვე კარგს ვერას ვიტყვით რადგან რაღაც ხეირიანად არ იტოვდა, რაიც მოთამაშის დიდ ნაკლს შეიღვინდა. არა უშავდა რა მტკარადს დათოს როლში, ეტყობოდა ეშრომა ახალგაზდა მსახიობს, კარგი ირაკლი იქნებოდა ბერივე, რომ აღადალავ არ „გადაეშალა მინა“, — მანი დადავალე ჯერ ისევ ახალგაზდა და თუ იგი შრომისა და მეცადინეობას არ დაიზარებს კარგი ძალი იქნება ქართულ სცენისთვის, ამ საღამოს კი ვერ იყო თავის „კალაპოტი“. მის გარგნობას და ხმას სრულებით არ შეეფერება ისეთი როლების ასრულება, როგორც საბა-ბერი. ამასთანავე აღიარება ირაკლი კარცატურას უფრო გავდა, ვინემ შეუთათ სკუტისს. რა საჭირო იყო უქვევლად კუხის გაცემა და ასე სა-

ცოდვად დამახინჯება? ხალხი... საკმაოდ დაესწრო. ამავე დასმა გიმეორა ეს პიესა ზუბალაშვილის სახლობს. ხალხში ოთხშაბათს 20 მისს აქ უფრო „ცივად“ ჩაიარა ვინემ 17 მისს. არ ვიცი რათ გამოსტრევეს ერთი სტენა უკანასკნელ მოქმედებაში? სადაც გაიანე შეშობაყოფი. ხალხი ცოტა დაესწრო. წარმოადგინა ვათავა შეუღობის ორის ნახევარ სათთვე.

სუმბათაშვილის „წინამძღონი“. 30 მისს, ქართულ თეატრში ქ. ნ. დავითაშვილის მონაწილეობით წარმოადგენილი იქნება, „წინამძღონი“.

კვირის სახლობი აუდიტორია. კვირას, 17 მისს სახლობი სტენის მოყარვითაგან წარმოადგენილი იყო: „ქრისტინე წარმოადგენამ საუსტოვოდ ჩაიარა და შეთავაზებლად მოახდინა საზოგადოებაზე, განსაკუთრებით უკანასკნელ მოქმედებაში. თითქმის ყველა ცხარე ტრეფით სტროლოდა. კარგები იყვნენ: ანკარა, (ქრისტინე), მეტრეველი, (მელქო) გრიშაშვილი, (მიკიტანი), ოორდანოვი, (მიტუ-მა) სალაყია (დოთი) და კავთელი (სა-შა). ხალხი ძრიელ ბლომად დაესწრო ბევრი უბილითობის გამო უკან დაბრუნდა, როგორც გავიგეთ კიდევ პირებზე ამ პიესის წარმოადგენა.

რედაქტორ-გამომცემელი
ქ. ა. ხერხეულიძე.

განსხვავებული
НОВОСТЬ XX ВЬКА
СТАЛЬНАЯ-АЛЮМИНЬЕВАЯ

КУХОННАЯ ПОСУДА
АЛЕКСАНДЕРВЕРКЪ
А. ФОНЬ-ДЕРЬ НАМЕРЬ.
МОСКВА, Мясницкая, № 20.
ПАРКОВЪ, Мольванка, № 11
И ВО ВСЕХЪ РУССКИХЪ МАГАЗИНАХЪ
ХОЗЯЙСТВЕННЫХЪ ПРИНАДЛЕЖНОСТЕЙ.

1 მანეთიდან ფულით მაღასად ნაწილად 1 მანეთიდან
სელის მავინები 25 მეთიდნ
იყიდება იმპერიის ყველა ქალაქში, განსაკუთრებით საკუთარ მაღაზიებში.
თფილისში სამი განყოფილება: 1) გოლოვინის პრისებექტზე სსახლის პირდაპირ; 2) ვაგზლის ქუჩა, სახლი ენფინჯინცისა; 3) ავლაბარში, კახეთის ქუჩაზე, სახლი ჯალალოვისა.

საზაბრიკო საწარმოების განყოფილება
ამხანაგობა რიგაში

1888
1908 წ.
საზაბრიკო საწარმოების განყოფილება
ამიერ-კავკასიისთვის
თფილისში სოლოდაკის ქუჩა, № 4.
იყიდება ნარდათ და ცალობით
დარგინებული წყალგაუვლი ზედა ტნისამოსი სულ ახალი საზღვარგარეთულ ფასონების საუკეთესო ინგლისურ მატერიცისა სულ იფე ფასამდე.
დარგინებული წამოსასამებო და პალტოები ბ-ნთ აფიკრებისათვის.
დარგინებული მტკრები სხიდასხვა მიზნისათვის.
რეზინის ლ-უტელი.
სავარცხლები რქის რეზინისაგან.
ცალობით ვაჭრობა დელამიწაზე საუკეთესო
გალობების „პროკოდნიკისა“
(25—5—10).